

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

E. Laugaste

*HARJUTUSMATERJALE
RAHVALUULEPRAKTIKAKS*

Tartu 1970

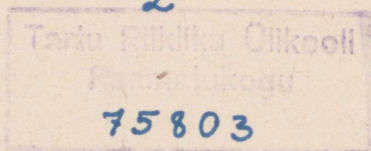
TARTU RIIKLIK ÜLIKOOI

E. Laugaste

HARJUTUSMATERJALE
RAHVALUULEPRAKTIKAS

Tartu 1970

2

3. Jaagaste

**МАТЕРИАЛЫ УПРАЖНЕНИЙ
К ФОЛЬКЛОРНОЙ ПРАКТИКЕ**

На эстонском языке

Тартуский государственный университет
СССР, г.Тарту, ул. Вилкооли, 18

Vastutav toimetaja K. Tsov

=====

TRÜ rotaprint 1969. Paljundamisele antud 18.XIII
1969. Trükipoognaid 3,38. Ringtrükipoognaid 3,17.
Arvestuspooagnaid 2,9. Trükiarv 250. Paber 30x42.
1/4. MB 09953. Tell. nr. 989.

Hind 15 kop.

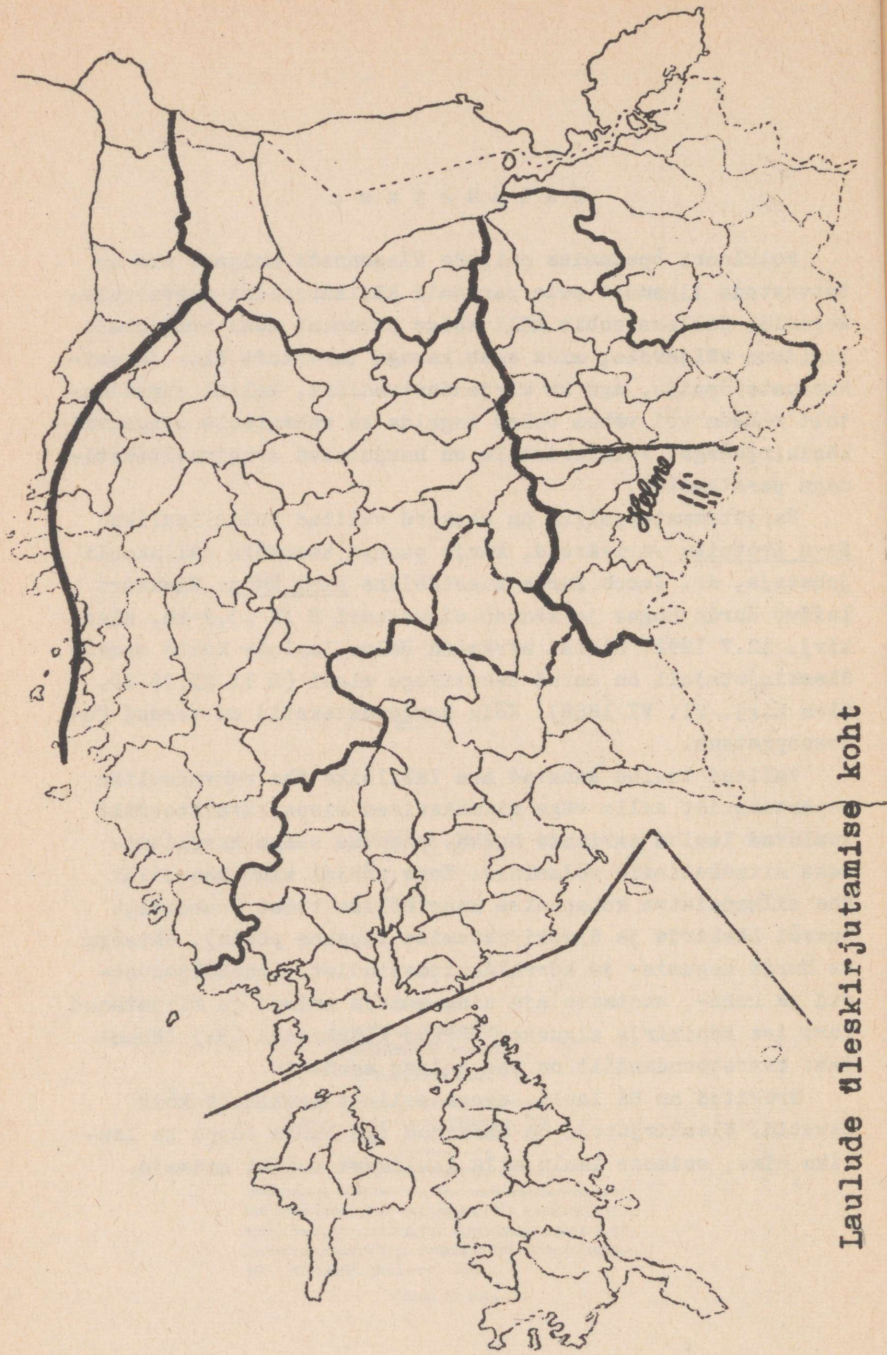
E e l m ä r k u s .

Folkloori õpetamise paljude ülesannete hulgast üks on tutvustada ligemalt meie paremaid käsikirjalisi rahvaluulekogusid. Selleks sobib küll kõige paremini mõni originaali ligidane väljavõte, mida saab kasuga tarvitada üld- ja erikursuste õppiija, aga ka kirjandusteadlane, kellel paratamatult rohkem või vähem tuleb tegelda ka rahvaluule originaalkäsikirjadega. Folkloristile on harjutused originaaltekstidega paratamatud.

Harjutusmaterjaliks on seekord valitud Helme lauliku Beva Krotniku regivärsid, kirja pannud Kooriküla vallakooli juhataja, dr. Jakob Hurda kaastööline Karl Ruut. Käsikiri leidub Hurda kogus ja kannab signatuuri H II 43,9-66, üles kirj. 12.V 1892. Üldisi märkmeid Helme laulude kohta samalt üleskirjutajalt on antud tekstikogu algul (H II 25,28-29, üles kirj. 21. VI 1888). Kõik harjutustekstid on toodud fotokoopiatena.

Valitud laulud annavad hea läbilõike ühe rahvalauliku repertuaarist selle väga mitmekesisest sisust. Kvaliteedilt kuuluvad laulud parimate hulka, pakuvad seega harjutamiseks mitmekesiseid võimalusi. Kogu põhjal saab hea pildi ühe silmapaistva kohapealse kaastöölise tööst (vaadatagu kasvõi käekirja ja üleskirjutamise täpsuse püüdu), ühtaegu ka Hurda kogumis- ja korraldamismeetodist. Leheküljenumbriid ja koha-, saatmise aja ning saatja andmed on kirjutanud Hurt ise käsikirja algusse. Märkus klambrites (3x) tähendab: korrespondendilt on see kolmas saadetis.

Trükitud on 86 laulu, seega sellelt laulikult kõik tekstid. Üleskirjutaja on märkinud iga laulu lõppu ka lauliku nime, esimese laulu alla laulikust muidki andmeid.

Laulude üleskirjutamise koht

Laulud.

Keid olen ma üksi Koorikula ja Taa-
 gepesä wallant Korjajunud. Ferwet Helme
 Rihelkonda ei jõua ma üffei läbi Korjaj-
 ta: pole niipalju aega, pole niipalju
 jõudu ka; seet ilma wiinata, isiaranis
 wanameeste Käest, ei saa mitte sõnagi.
 See oleks Peet; Riojameeste seltsi asi,
 Korjajaid wälja saata ja neile toetust
 anda; Teie üksiku Käest seda soowida
 oleks otse ülikohus, raskete ja muiz-
 dugi oma aega selle asja elendamise
 läbi, mis wiisist mitte ilma Kolu-
 sta ei jää. — Oma Korjajast elustas
 sia ma tänawu Suwel nädalal. Kui
 mitte mujal waldax Korjajaid ei tõi ka
 waga otla, mida ma omaist, ... & küll
 oleu Käestunud selts, siis Riisendage
 Kuulidelle äieti wälja heuliga niimi-
 jaidi ajakohitades, ette kahe newad siis
 ometigi. Meie Rihelkonna täana ja
 põhjapoolse jaus on wanawara
 wal nähti rohkesti; eelida. loanaja
 ida- ja Resiki Rihelkonda mitte peaaegu
 sugugi, seet see ringi oli ja on herra-
 hutoite (weunastel Roguduse) pesapari,
 ja kus need sigijawad, sealt Kadax,
 wanawara suust umaltõda.

Mihmet Kogitad laulude Keel on
 väga mitmesugune, just nii nagu lau-
 likud, kelle keel ma merd sain, väga
 mitme tunlepoolest pärit on. Laulude
 kulis palju wana sõnuette, mida mina
 ega ka laulikud enam ei kannu; wäga
 kulus oleks, et keeletundjad misuguse
 sõnade tähendustest ajakohet. o kelle-
 fast tekkiswad. Ma Kirjutaja sarnas-
 sed, mis mul wärawad, kuwaase peale
 wälja. Waga suus wassing on wanade
 lõpade hulgas, mis wäsi lõpetus ette
 tulewad, Ma olen neid nii jätnud,
 nagu laulikud neid ette laulnud.
 Ku mõtte poolest näitawad mitmed lau-
 lud üksteise otsa ehk sisse tulewat
 minna ega ei järgenu, neid ühendada
 ega lõhendada, maid Kirjutaja selles-
 samas järjes, nagu mulle ette laulud
 ja iga isä laulub ülesantad. Mitmed
 laulud on käimetaisele kõi eadiks.
 Kõik ei ole minu üles Kirjutatud, nr.
 31 - 42, mis Kadri Lest ette laulud,
 on kalle talu talupoeg Kauts Salsenberg
 üles Kirjutatud. Igale laulule lisau
 juurde, kes ta ette laulnud ja kus
 laulit sell ajal elas.

Mõne on oles ma ägast Kirjutuse
 murdepoowio sisse seinud, see on h
 sõna alustures, mida wulgi d mitte
 tneski aõnas wälja ei wägi. see tali-
 sellest, et ta mul Kirja Keel Kirjaka-
 niel ara kooju mid ar i on. 'ou ägi;
 pandamiselt; wõru Jakkhalt (h) jainoalt.

W No 1.

1. 1. 1.

Helme kihelkonnast
(kooriklaft).

Saadud K. Puut.

Saadud 18 $\frac{12}{v}$ 92.

(3X).

Amm läts karga saatema,

Maia jäi kodu makime:

Oma mehe uodiella,

Oma kassa kammesilla.

Amm tulli karga saatemust:

"Kuule Maieene minija!

Milles su uodi uhmenteta,

Jängi veere sul weritse?"

"Murul tapi musta kuke,

Laudast tapi lauke kargä,

Warwast sada warbelieta!"

Amm läts wälä kama.

Aia murun musta kuke,

Alla laudan lauki kargä,

Warwan sada warbilesta.

Maia wät lehti lepi kude,

Maia wät paiju pragede:

"Wai leppä, hoiä minnu,

Kallis leppä, keitsa minnu!"

"Mul om ataja jäena,

Etja atajil kähena,

Keidse kinnne keitijolle!"

Lepä keelile kōneli:

"Kuule Maieene minija!

25. Külän titäs palju kütisai,

Wallas pällu saaduseida.

Jübt is sinu leidõneseä,

Sis olemi hukkan me mälembe,

Kahju all me kätoklesi!"

Sis oleme hukkan mõlembe,
Kahju all mi katkessi!"

Mais lätsi tüki teedä,
65. Tüki teedä, märki maada.
Mis talle wõi wasta tullesi?

Tulli suusi Ruuse mõtega.
"Wõi Ruuse, hoia minnu,
Kallis Ruuse, Kasita minnu!"

74. Mul om atsijsi jäseno,
Ohja atsijsil Kähenä,
Keidesi Kiinne Keitijälle!"
Ruuse Keelile Kõneli:

"Külön Koolis Kümme meestä,

75. Kümme meestä, Kümme naiseä.

Minnust laudu lahtutis,
Minnust pükki pooditil,
Minnust Riista Ahtänessä.

Jüstes sinu leidänessä,

80. Sis oleme hukkan mi mõlembe,

Kahju all mi katkessi!"

Mais lätsi tüki teedä,
Tüki teedä, märki maada,
Lipasa liiwasto mägedä.

85. Mis talle wasta wõi tullesi?

Tulli wasta musta härgä.

Mais wät Keelile Kõnelde:

"Ruuse härgä, hoia minnu,
Kallis härgä, Kasita minnu!"

90. Mul om atsijsi jäseno,

Ohja atsijsil Kähenä,

Keidesi Kiinne Keitijälle!"

Härg wät Keelile Kõnelid.:

pag. 12

"Kuule Maarene minija!
95. Tule minu tuoja pääl,
Jaisa sarwe suure pääl.
Ma wii tähti Türgi maada,
Waidikese Wenne maada,
Tuale wewsta Paolomaale!" Dewa Krootnik,
Koori Riis Mät-Laugast.
Lestk, 60 aastat wana.

2.

Atiga Käiwä, aomu Käiwä,
Suigu suurootsa taluwe.
Mis küll aigu niigi all!
Kas olli liiga laisa aigu,
Wai all suure suigu aigu?
Ole ei liia laisa aigu,
Egä suure suigu aigu,
Wii om suure tööde aigu:
Lase ei mure magade,
Hoole suuri suigatode,
Mure wõt mi meele päästä,
Hoole wõt ormi otoa päältä.
Wäim wõt meli näitsit näim,
Weli wiisi päiwilistä,
Weli wiisi, sööar Ruusi.
Kii Riik sutkate sulase,
Kapsu Riik Karjalatse.
Tuhwa pühäl peoni Kestä,
Kallil ajal aet amet,
Egä riddi ritlit amet,
Egä puu'llha pukas aame.
Täa na warra waale,
Punne akku itokennille,
Punne päewa pääl murme:

Juure härjä meil ihana,
Juure härjä, kõõri sarwe.
Tina tulle härjä sarwen,
Tina tulle, waik waluli,
Kulda ille Kuusmolei;
Walge Künari; pää walisi;
Okusta Künari mullengida,
Wana tämme taaderida.

Aug. 13.
Eewa Krotmik.

W 3.

- Premiis om Kõõmikene,
Ma ole Kõõmi sellikene.
Kõõmik om kenä hobene,
Litsel libe tükikene;
5. Jii Kik minu loole pääle:
Taktwa na sumel aigide,
Talwel Kõõmik Kaabitsele.
Lätsi mina wällä sõitumate,
Jõidi Jerwa silda määdä;
10. Kuramaa mägesid määdä.
Käga Kukkeli laaga Kuidsen,
Lisast lauli härjassinna.
Rõngu näidisse nägewe,
Rõngu mödse mõistoliwa;
15. Hobu tal alla kui sei ohju,
Ohies om pääle kui sei päwä:
Yala tal alla Jaamilille,
Kupar päään Kõõiku Kirjä,
Rät om Kaalan rahu Kirjä,
20. Nõ tal öölen liina linti. —
Rõngu näidisse nägewe,
Rõngu mödse mõistoliwä:

Oles see meesi minule,
 Piirilindu mu peona:
 25. Suust ma söödas sahtlasilla,
 Peopiäältä pätkelia. Ewe Krotavik

W 4.

- Emäkene, emmekene,
 Dännid mu Karja Kasume,
 Kõõsa weerde mu weniime.
 Karjast Katto Karjatlehmä,
 5. Hulgaest mu esä hobeme,
 Meesest wirge welle räten.
 Oli mina oja otsimaise,
 Nõmme noore nändemaise.
 Odis ei' osi hobesta,
 10. Nõmme noore nõdrakestä.
 Lätai mina esi otsimaise,
 Lätai wällä nändemaise.
 Wõli ma wällä wajasta,
 Suites suure sahuwä päältä,
 15. Päites päewä akemiato.
 Filisti ma, heliasti mai;
 Filisti ma tilderiida,
 Hellisti hella rängeida.
~~Hob~~ hione mu hobeme,
 20. Iola Koras Kaara sööjä.
 Wõli hobeselt Rüsidi:
 "Kassa allid mu hobeme?
 Ek alid onu osassenma,
 Ek alid tãdi katerinna,
 25. Julaste suwiruãna,
 Erã paisto emneenna,

Taluperige tatarinna?"

Hobu wät Keelile Kõneldde,

Hobu muulil ullude:

30. " Oh mu peris perenaene,

Oh mu hoolik otsaline:

Ole es onu orassenna,

Egä tädi tatarinna,

Sulaste suwirüana,

35. Erä poiste soneenna,"

Taluperige tatarinna."

Hobu wät Keelile Kõneldde,

Hobu muulil ullude:

" Oh mu peris perenaene,

40. Oh mu hoolik otsaline:

Mina Käisi Kosja teedä,

Olis aäja näin teedä.

Suu mul Risti suitsorienna,

Päa Risti päitse'ile,

45. Kaala Range wällä'ile,

Suust mul jöskke suitse werdä,

Pääst mul jöskke päitse werdä,

Kaalast Karige wälla werdä!"

Hobu wät Keelile Kõneldde,

50. Hobu muulil ullude:

" Oh mu peris perenaene,

Oh mu hoolik otsaline!

Enne mina Käisi Riia teedä,

Riia teedä, raha rada.

55. Riia teedä anti teedä,

Alkariite anti Kaasa,

Pilust pisteti peeni kaina,

Läwest mul rotka lähti;

pag. 16.

- Jaagast anti'amo Ramma pääle,
6. Kõõk panti Kõõri pääle,
Jutta suuri Kobja pääle.
Täli minna talli Kolmetmõtsast.
Ilwawa mõtsa wät omu Kõõre,
Lipsa mõtsa wät liimika,
65. Suuri mõtsa wät omu saka —
Urg läts Kodu ulweesimä,
Põrse pilli lüuwe'ennä. Eawestrotom

W 5.

- Kuuli minna Kodu tethäweta,
Tõore wai kahutewet.
Kolm oli meista Koa pääle,
Neli nellä murga pääle,
5. Kümme üte Külle pääle,
Jada üte saina pääle,
Tõhat üte talba pääle.
Üts om meis meis Käläst,
Põissom meis pooli päältkä.
10. Siigi nõigas minuuda:
„Tule siia, mäin nouri,
Tule Kotta pütkimäie,
Laste wällä laanimäie.
Pühi Kodu Kolme nurka,
15. Tõre nellä tahilitses!“
„Neli, hellä wellekene,
Tõi mulle tina luuda,
Wala wadki waspetkene!
Sis län Kotta pütkimäie,
20. Laste wällä laanimäie;
Sis pühi Koa Kolme nurka,

Tore onella taktiitsee!"

- Tani pühke jälle pääle,
 Wiisi püha palule,
 25. Esi Heidi Kullolena.
 Mis ma Rauli Kulloldenna,
 Väi wai waitki saiste'enna?
 Rauli Kolme itke weta,
 Nilla wai noreki weta;
 30. Uto itke itke waensi latsi,
 Tuime itke leskenaine,
 Kolmas itke hirne hoone warju.
 Midäs itke waenolateri?
 Itke panna Kütijata,
 35. Uo" Jõlde Keitijata,
 Amme Pätkä andijata,
 Jedä itke waenolateri.
 Midäs itke leskenaine?
 Leske itke lewätigijata,
 40. Kes wiiss adra arule,
 Peralawuwa penderille;
 Jedä itke leskenaine.
 Midäs hirne hoone warju?
 Hirne Kaara andijata! Rewa Krotmitt.

Q.

Oh minu häntsü hännäkene,
 Kuldawooni rowwakenene!
 Jaiisa üles saali pääle, (mõnede järel: saami pääle)
 Tükke üles tooli pääle.
 Kae wällä akemistä,
 Kuis seda walda wrewatessi,
 Periat walda jaiina tessel!

kas. 18.

Walt sul röögi wardalenna,
Teu paissi teibe'onnä.

Helidä osmu walla pääle,
Kende walla laste pääle.

Laste walla mihe waalust,
Mihe waalust, paissi Kaalust,
Tudrukku RiiriRoasta.

Naese ulwa usse suina,
Muna kinda neil Kähena.

Helike osmu walla pääle,
Kende walla laste pääle.

Helme mõissa, waalu mõissa,
Waalu mõissa, Kaalu mõissa,
Wäidiote supenga mõissa,
Piikä paiste piina mõissa.

Eewa Kroatnik

7.

Sün om Rälä Kuu RiiriKa,
Taluasia Kuu'alewi.

Siiäp ma meelis minijes,
Käänäs ma Rälä Kälisse.

Sün om manna makla Kaewa,
Kessen nee wiha lehesse,
Ole ei karwest. Kanda miistä,
Wasta mätke määr'niistä.

Sün om ussen uibuaida,
Maja täissi marjapuida.

Kuule äiä, mu esäje,
Kuule ämmä, mu emäje:
Tei mul saudane redeli
Üles miitnä uitenille,
Maha tulla marjapuille.

Uibuin ma une magasi,
 Wiinapuin ma wiidi aiga,
 Jarapuu ma seisatelli.
 Las mul Kasa, las mul Katsa,
 Kas om meidä siia oodet,
 Tähet meid siia kalale,
 Öd siia wööruselle;
 Kas om tuba taome Kirja,
 Sua sarna siidi Kirja,
 Sua pörmant? prölli Kirja,
 Akene Liina waleta,
 Laasi lawwa Kirjikoeta,
 Kas om pengi peemi müeti?
 Küll om meid itä siia oodet,
 Tähet meid siia kalale,
 Öd siia wööruselle.
 Siin om Kulda äia tooli,
 Siin om Kulda äimä tooli,
 Kadajetes Kaasa lawwa,
 Pedajetes peiu pengi. Ewa Krotnik.

8.

Peromies om Körtis Kassa,
 Peromies töle laiska:
 Akas karuta tarinna,
 Ilma wäöta uodi suna,
 Uuse täisi rojopuida,
 Tee weere witsopuida. Ewa Krotnik.

9.

Rui, rui, rui, rui rotinaha,
 Koedes rotti katto saia?

py. 20.

Katist sai rooma nahtka,
Käesä päält sai näin kängä,
Turju päält sai näin tulape,
Hännäst sai nädäpasune,
Wanaest witaest willepilli.

Eewa Krotmitz.

10.

Oks to mulle noore naese,
Tolnisteie tukku minnä,
Tuhum om tuline suoma.
Oks arjast to abida,
Sajina äärest saia tusta,
Ewes punna pätkemida,
Rõkes Koola rõike'ida,
Salus sassa esne'ida.

Eewa Krotmitz.

11.

Õdag tule, õnne tule,
Hammutt tule, hoole tule.
Õdag tõi õle tarele,
Hammutt hoole põsmaandule.
Õdag meid kottiti kixyas,
Hammutt meid lakkis laoti.

Eewa Krotmitz.

12.

Emä lezi kolmi hällikosta,
Õks oli kodun kammusinna,
Täine nuome nurga pääle,
Kolmas wiidi haina maale.
Pari tu pardeni hällikome,
Suwiliindu õigu toime.
Patsil oli pallu sõnnu,

Juurilinnust leia laulu.
 Täält minna lates laulu saie,
 Laulu saie, leelu leie:
 Laulu latike nõuasta,
 Wiisi Riisa Kude päältõ,
 Lõo minna leise lutsu suusta,
 Olla uie Kõju Kõmme,
 Olla lepõ lumbõkõlle,
 Kõnõ minnu nannu källitõli,
 Kõige Kaplun Riigutõli. Ewe Krotmik.

W 13.

Täame siita sedõ keda,
 Kost om enne härrõ Käinu,
 Härrõ Käinu, jälle jäänu!
 Mõ sal sammule sadanu?
 5. Kulda jäänu jälle pääle,
 Täpõ sammule sadanu?
 Kessi kullu Kulla wõti?
 Mõna kullu Kulla wõti:
 Piteitõin Kulla peasse,
 10. Käani nõpe Käisse'ede,
 Wiisi Kodu welle kätte,
 Lassi welle lawwa pääle.
 Welle lauda Cakõatõle,
 Tõna Kanna tõtõatõle.
 15 Tõi seppu, tõdsu seppu,
 Rav seppu, raken seppu:
 Emõle helmejani,
 Wõsarele sõlgejani,
 Emõ helmitõ Kulõina,
 20. Tõsar sõlõts mihõle. Ewe Krotmik.

May. 22.

14.

Ketõä, Ketõä wakiKene,
Ketõä wakk'i Keru Langa,
Lasi wakk'i wakk'i Langa!
Kui sai Ketõä Keru Langa,
Egäi wala wakk'i Langa,
Wälä wii wäpäti taade,
Pans sääl siin palame,
Kutau peiu peesle mä,
Kaasa manu Kargilemä.
Kui eis palas wakiKene:
;wibla wii, wibla woo,
wibla pompuli! ;j Ewe Kroatnik

15.

Kägu läts Kuusi Kukkumais,
Kase latwa, laulamaie.
Kägu ei Kuku Kiwile,
Lind ei laula lakkemaala:
Kägu jät märgi mätte'ile,
Kägu jät Kirja Riwi pääle.
Talo naese, lassa naese,
Kubi je Kawale naese
Wäti Kirja Riwi päältä,
Wäti märgi, mätte'estä:
Kudawoe Kirja Rinde'yida,
Osjawe armu ammüle.
Kägu ei Kuku Kiwile,
Lind ei laula lakkemaala.
Kägu läts puile puhtjela,
Jrapuile sirge'ild,
Wisanapuile wirge'eila,

Erupule äige'eile. Pawa Krotuik.

16.

Magasi, minga magasi,
 Magasi mari mäela (Magasi mina, kio mas'elan)
 Kupu'le Kotta'elle,
 Simi lillide seäna,
 5. Wahu'ille wae'le.
 Unda näi maata'enna
 Täista ülis täu'ot'enna.
 Emäkene, ennekene,
 Mäista mu une näguje!
 10. "Tüdär'läts sa linnukene,
 Mis küll sedä mäistä kelle,
 Mäistä kelle, mötel'kelle:
 Ek su petwä peene paisi,
 Haugultise akka kurwe!"
 15. "Emäkene, ennekene!
 Enne pitku peeni liiwa,
 Haugutağa akka mulda!
 Anna kui awu käestä,
 Nämme pitkiltä linusta."
 Pawa Krotuik.

17.

Mina Kuuli, mis ma Kuuli,
 Paisi esi illo Kõneli
 Koa laka Kuusi Konna,
 Aia laka aawikonna:
 5. "Kohes mi läämi Kosjowelle?
 Siina suarile talule,
 Akkembile nöone'ille,
 Kõrgem'le katas'ille,

- Kon om witkas' Raja wiina,
 10. Kon om Karsi Raja Koogu,
 Wikasimk weil wii wedäje,
 Kaass oli Koogu Kallutoje.
 Hoje hõlpa, Kulda Kongsi,
 Maeki paugi, waabat witsa -
 15. Neop om Kuoja Kaalumaise,
 Miastu mäkke waalumaise.
 Lääme mi sinna talule,
 Kon om Kolmi näiukestä:
 Uts om Liusu Lintoi jalga,
 20. Tõmo okari maas nootkes,
 Kolmas Anne hõõri händä.
 Küssi wet hobese juwwa;
 "Anna kalli naisukode?"
 Näidu wastu waidelia:
 25. "Weli, hella wellekene!
 Kawwest omul wesi wadäde;
 Riia alta hallikaste,
 Takast Riia kammituste!"
 Näiu wastu waidelia:
 30. "Mine mu esä Koduje,
 - Minu mu emä Koduje!
 Jääl om Kolmi hallikuta.
 Joo esi, jooda hobene!"
 35. "Jöödeti mu, jöödeti mu:
 Jöödeti sialikale,
 Wärske'ele wõisemele,
 Nõõsile Kanamunole,
 40. Panti pudjule magame,
 40. Põie kõõng wildi ala,
 Kawwe kõõng Kuwale ala! Fewe Krodnikk.

Joo esi, waidelia hobene

Kõrdaime, Kreedukene,
 Liimame Liisukene!
 Ilus oma ilus tüdär,
 Kaitse oma Kallis tüdär!
 Kõrdaime Käivä pällu rahvast,
 Sepäselli, Kangrupõisi,
 Ega õhtu heidsiivisi,
 Uleia hulguisida.
 Põtwä tütre põõningele,
 Hlaugutese aida pääle.
 Kõmmel Kõust oli rästõmmä,
 Kätsõ oli jalga Katusõlle.

Pewä Krotmik.

W 19.

- Kessi tüi sõasõnumida?
 Wares tüi sõa sõnumida.
 Kessi Käide walmu-keele?
 Karak Käide walmu-keele.
 5. Kessi sõtta lää mineme?
 Weli sõtta lää mineme.
 Esä rawwat raterkestõ,
 Sõsar Kõijut Kindeida,
 Pmā aie ammeida.
 10. " Weli, bella wollekene,
 Kunas ma sinnu Kodu ooda?
 Kunas ma sulle saanna Kütta,
 Janna Kütä Kõõmenistõ,
 Wiha tõi willa tateristõ,
 15. Lawa laasik kakkeliistõ?
 " Sis sa minnu Kodu ooda,
 Kuni näe oja älat jääskwe,

- Mäe moolati mädada,
 Witsa tea windelida,
 20. Haina ladwa aaniKida!
 Pmä läts wälla na Kaeme,
 Kas näge poiga tulewet:
 Joose es oja ölutä,
 Mäe ei moolati mädada,
 25. Witsa otsa windelida,
 Haina ladwa ei aaniKida! —
 Esä läts wälla Kaeme,
 Kas näge poiga tulewet:
 Ei näe poiga tulewet,
 30. Ei mee oja joose ölutä,
 Mäe ei moolati mädada,
 Witsa otsa windelida,
 Haina ladwa aaniKida. —
 Sõsar läts wälla Kaeme:
 35. Nägi welle tulewetä:
 Joka oja ölut jäaskwa,
 Mäe moolati mädada,
 Witsa otsa windelida,
 Haina ladwa aaniKida.
 40. Oli ta halli aida ette,
 „Tule emä, tunne poiga!“
 Tulli emä, tunne'i poiga:
 „Ole'i see küll minu poiga!
 See om suurest swast tullu,
 45. Suure, swapiä koheme!“
 Oli ta halli halli ette.
 „Tule esä, tunne poiga!“
 „Tulli esä, tunne'i poiga:
 „Ole'i see küll minu poiga!“

57. Sii om suurest süvast tulla, —
Suure, süspäa hobene!
Odi tä halli dare ette.

"Tule welle, tunne welle!"
Tulli weli, tunne welle!

55. Olei sii Käll minu weli!

Sii om suurest süvast tulla,
Suure, süspäa hobene!"

Odi tä halli Kõa ette.

"Tule süsar, tunne welle!"

60. Tulli süsar, tunne welle.

"Kõst sa tunneid oma welle?"

"Emä aetust ammeeta,
Oma Kõrjutat Kõnde'istä!" —

"Weli, hella wellekene:

65. "Kõst sa tunneid süä tulla?"

"Kõa pääl oli Kõlda risti,
Õwwe pääl oli kõpe risti,
Wärawen oli wäski risti!"

"Weli, hella wellekene,

70. Tulle süä tooli pääle!

2. Kõnele mulle süa Kõnet:

1. Tõtu sängi weere pääle,

Kas om süan naene armas,
Naene armas, Kõasa Kõllis'?"

75. "Olei süan naene armas,

Süan armas hõllas mõõks.

Süa leib oli sümerine,

Wäenu KÄRR om Kõnepime.

Süsar, siidi linnukene,

80. Mõse mu süapa sawiata!

Kõll ma esi püsei pütri,

pag. 28. Küll ma esi müoga möre!"
Müogan all'i mõnda werdä:
Kusamaa Runinga werdä,
15. Pestimaa emändi werdä. Pura Krotuitt.

20.

Mis sääl mäel paistumessä?
Pikkä pihli, nõga vasa.
Kes sääl allu ehtelia?
Näin allu ehtelia.
Kesie warjusta walati?
Paisi warjusta walati:
"Tuli maha näiukene,
Tuli maha, tuli mull!"
Tuli nu sängi säädaies,
Lina wai laatejes,
Padija pöörä pessejäse!"
Näidis wasta waidelia:
"Weli, keltä wellekene,
Kes sul sängi enne säasi,
Lina wai enne laati?"
"Emä sängi enne säasi,
Emä wai lina laati.
Tuli iho maha näiukene,
Tuli maha, tuli mull!"
Näidu wasta waidelia:
"Ei lää, ei fööte.
Ei ole kodust Anul lubato,
Autajilulka andijeltä.
Olla kei liikes ninni sulka,
Kestretset kardas kangä!"
"Tuli maha, näiukene!"

Jag. 29

Ma tii silla silulista,
 Paale silda porkemista!"
 "Like sild saab silulista,
 "Pute sild saab porkemista,
 Küütolauguet ma laate!" Eeva Krotmitk.

21.

Jõgg jäuse jõude jõasta,
 Olina jäuse jõude Kaswa;
 Emä jõus jõude ehite,
 Esä jõus mu jõude panna,
 Rühke panna rööwelile,
 Täht ta naese tappajele,
 Anda Aopenile,
 Kallha Kaala Lõikajele.
 Mõtel poisse puuduwetä,
 Koduwei wähanewetä.
 Enine puus punane langa (puiss = puudub)
 Wähämes wärmisimine,
 Puuse kui poisse Külästo.
 Ninda poisse me Küläna,
 Kui om uisum ubimida,
 Piirän piklen masujani,
 Jorapuun om kähkelida. Eeva Krotmitk.

22.

Äär ihu pöinge preiken Solma
 Penet heige tahwen wei.
 Linger, singer, willmer willmer,
 Halleluja laterus,
 Kristus pistä pooles!
 Meitin, meitin, Kappu Ka

pag 30.

Kost sa, Kost sa weite sa?

Lukai paiai kaadeli!

Oles sei mestin niällä tullu,

Laorus wiina, wäjä, lesteä,

Westerkosti Käu Käu!

Tiisa, tiitan kummelia,

Tijla miila maola jilga,

Leelas kukas maola tie.

Pihuliet sai piimä päti,

Kabuliet sai kaasik möten,

Kaasik mötsait sai sömwe,

Jömwest sai sölgörinda,

Jälest sai mul wainu Kärowä,

Wainu Kärowäst sai Kiliäre,

Kübärest sai Künwirawwa,

Künwirawwäst sai emändi,

Emändi oli helme kaalan,

Isändi oli Kupa päkän. Ewa Kuntnik.

▼ 23.

Laotsekkulle lugasid määdä,

Darwette kajusid määdä!

Waksi laotsekk loppumaise,

Waksi wene weerimaise -

5. Anne nalksi pallolemä:

"Päkege puojapoiisi,

Jaisatege laewa seksa!

Ma Kae Kulla Kodu pääle,

Esä heliä owwe pääle!" —

10. Kedäs näi Kodun Kündiwetä,

Waina ussen ulluwetä?

Emä näi Kodun Kündiwetä,

Wai na ussen ulla wetä.

"Emäkene, emekene,

15. Osta Anne, pästä Anne!

Osta Anne orgiwestä,

Pästä pääwä piindeksestä,

Lunasta lume saost!"

"Mitkes ostä, mitkes pästä,

20. Mitkes osta orgiwestä,

Pästä pääwä piindeksestä,

Lunasta lume saost?"

"Jul om Kodun Kolmas lehmä,

Wä iks anna mu iest,

25. Taimel tölqul tōot,

Kolmas. peä oman Kodun!"

"Emäkä om lehmä miinule,

Tai alid na sira miinule.

Wä päste Wenelene,

30. Ojo päste Ugalone:

Wä Anne wetä miäädä,

Ease Anne laemet miäädä!"

Anne naks: pallelema:

"Pästege purji pois,

35. Jaisatege Jaela saks!

Ma kai Rulla Rodu päste,

Esä hella äwwe päste!"

Kedäs näi Kodun Kōndi wetä,

Wai na ussen ulla wetä?

40. Esä näi Kodun Kōndi wetä,

Wai na ussen ulla wetä.

"Esäkene, laadokene,

Osta Anne orgiwestä,

Pästä päst wä piindeksestä.

- jag. 32. 45 Linnasta lumi saast!
 "Kihkes osta orjivestä,
 Päste päevä pinderestä,
 Linnasta lumi saasta?"
 "Mul om Kodum Kolmi ratsa,
 50 Ühtä ikk anna muu iiat,
 Ei ne lalgule töote,
 Kolmas peä omam Kodum!"
 "Enämb om ratsa minulle,
 Kai oled sino na minulle.
 55 Mui pääle Wenelene,
 Ojõ pääle Ugalene:
 Wui Anne wetta määdä,
 Lase Anne laenet määdä!"
 Wuis ta ärä Wenore maale,
 60. Wuis ta Paola piiri pääle.
 "Oma weli Wenelene,
 Kälä weli wellekene:
 Osta Anne, päste Anne,
 Osta Anne orjivestä,
 65. Päste päevä pinderestä,
 Linnast ta lumi saast. Ewa Krotmitz

W 24.

Pui Küll, pui Küll, hellad willed,
 Pui Küll täisi putakida,
 Osaad täisi uksida.
 Yögi jääske juurto alla;
 5. Kala Kulda sääl jöena,
 Hawid suured, lauki otsa,
 7. Purikel om Kirjõ Külle.
 Ewa Krotmitz.

Pärdei pehvidi pajaona; Raodee!
 Saaja saa, saaja saa!
 Pärdei pöigas peidisti kust!
 „Etse tule, etse tule!“
 Näin wilast wastatit:
 „Ei ma'i lää, ei ma'i lää!“
 Olla niidi iskimede,
 Källä räti kuitamola!“
 Siga meil wargut wiluusemo:
 „Sültsi saa, sülti saa!“
 Lammau lauli laudala:
 „Lämmi läm, lämni läm!“
 Paku täntse kelliha:
 „Säita saa, säita saa!“
 Panti teha wankri eeli,
 Hiinti wälä soidale. Ewa Krotnik.

W 26.

Ules kümni härrä maa,
 Oesti ma härrä maa!
 Pisti midä panderille,
 Lassi härgä laane alla.
 5. Tuuli saai soomikusta,
 Laja käppä laane alta,
 Kiike minnu Kirju härgä,
 Oksudat minnu musta härgä.
 Patsi Rodu i Ru Keeli,
 11. Iku Keeli, Rurwa meeli.
 Kes eii tuusi iku Keeli?
 Eä tuusi iku Keeli:
 „Oksä as iwee pajaakene?“

pag 34.

- "Oho ma ike esäkene!
15. Ules künni härrä maa,
Äesti ma härrä maa,
Disti' püdeä hendesille,
Lassi härgä laane alla.
Tulli susi soomikaasta,
20. Lajakäppä laane alta,
Kieks minu härgä härgä,
Murdel minu muata härgä!"
"Ma ike pojakeni!
Ohul om Rodum Kolmi rätse!" —
25. Pami rätse wankoe ette,
Oie kui maa mürisi,
Maa mürisi, taawas wärisi,
Pilwe leiwa pillrikaasi!
Ewa Krotwik.

↓ 27.

- Weli, hella wellekene,
Tult üles hommakule,
Waali üles walge'enne,
Ohse suu, sui pää,
5. Kängi jala mi käbowe!
Ohse suu suia welle,
Käl kaajakakeride,
Eo kirwes, öäia kuwes,
Pera tarheta tasane!
10. Rao maha Kõowi Käowa,
Kõowi Käowa, marwi tamme.
Füwest kõi sa tindersda,
Ladwaest iisi kkenida,
Keskelt sötsi meräne kiruta,
15. Kijdsow kiäntä paane'enna;

Lakkaut walla laskemmä,
 Lase ei kätäl o'äde,
 Küllä Kunde irowe weta,
 7. Suiku walla soola tooja.
 Pöwe Krotuik.

28.

Kenä Kentuik Kammennä,
 Tatus ta ilumäele.
 J. Lu kal iato ihena,
 Pulu kille kal peona,
 Vägel nulle sörmelani.
 Tuli wana koijwelle,
 Tuli wana, olli malli:
 Piipa joi, habe wärsi,
 Pöaokid ta lökkuteli.
 Annad kui wanale suuda:
 Annad suuda surnu'elle;
 Wakad kui wanale kaale:
 Wakad kaale kalme'elle!
 Pöwe Krotuik.

29.

Maka, maka maari seeri!
 Ollis eal wika wesi seeri?
 Maka minu welle manna,
 Ligi suuda, ligi päädä,
 Ligi linasta hameta,
 Ligi pihita penikestä.
 Suu man om sukk'ru löhna,
 Ligi ihu lilli löhna,
 Iluul manna uline löhna.
 Kui sai maka maari seeri,
 Kui sai maka welle manna,

Jis sa malla maada mayna!
 Meidal manna mulla kaisa,
 Egi' ihu liida kaisa,
 Jau mam om sarru kaisa,
 Tete man om koonä kaisa!

Eure Krotmitk.

30. (Wiat ulminija jäs)

Kulamaene, nänonkene,
 Linapälle linna kene!
 Minä kella teile kaisi,
 Mugaai teie majana:
 Mehe teie miuvin miräsi,
 Gaisi pöonas pömandula,
 Jäitu jala seve seinä jöäle,
 Jala jahu koti jöäle.

Tudruku oge kewe,
 Vaese rapowa raffeida.
 Linakuist ali lämme leib,
 Haganist ali kapu loar.

Eure Krotmitk.

31. (Wiat ulminija jäs)

Mie kull poisie meigi allie,
 Nii kui müti mättä emä,
 Süli sammalde sihena,
 Koti roogu tukemna:
 Nts om caia laberikku,
 Täene pirru pilpatkne,
 Kolmas kolme kaudi lano,
 Neltä neljä-muggeline.

Weli, kella wellekene:
 Aoi wäta sa wihasse,
 Egi panna pahasse!

Egä mina keel ei ütle:
Erue üte ümaritlen,
Lääteti laja labesiku,
Fater Kolmekandilime,
Visu nellä nurgelime.

Padrupõnni minnu pätgi,
Lewä lalli minnu laidi,
Rokka Rõlu minnd Rõneli,
Kusihärg tuli Kosjorelli!
Pewa Krootnik.

W 32.

Langu naese, Linna naese,
Fundge käbi: ää minnä!
Härg om tapet, ää sõõdu,
Saba jäänu, sarwe jäänu:
5. Saba jäänu seinä pääl,
Sarwe jäänu seinä ala,
Leib om tettu, ää jäädu,
Olu tettu, ää jäädu!"
"Mis sest nörjast süüvä saie?
10. Näht oli pääl, Guu ali ala,
Pala liha ali keek'paigal!
Leib om tettu, ää sõõdu?
Mis sest lewäst süüvä saie?
Koorik alla, Koorik pääl,
15. Pala siia keek'ollä!
Olu tettu, ää jäädu?
Mis sest allest juüvä saie?
Wat oli pääl ja sepp ali ala,
Võõm oli õlut keek'ollä!"
Pewa Krootnik.

Saululisi' otetit,
 Sõnulis'i soidetie.
 Es sa meuiata Kus mi'nuata.
 Oma pole latsi' laululine.
 Tõine sõsar sõnaline,
 Kulmas kulla hääleline.
 Tolda leiwä raitu turja
 Seda laulu wiieennä,
 Tõista jälle tuuueennä.
 Tiina sääli, siidivinda,
 Ohina wasta waskivinda,
 Tõllukene tiina rinda,
 Põukene hõperinda.

2700 Kus mi kulla kottku saime,
 Kus mi saime omasse?
 Ule jõe jäimi õlut,
 Ule kõõru anni kättõ,
 Halli sälläst aie juutte,
 Kõrwi sälläst me kõneli.
 Säält mi saime omatõesse.

2710 Hara hauki: Kosja, Kosja,
 Pemi hauki: peiu, peiu!
 Kustes nee Kosja tulewe?
 Ule wöö witsistasta,
 Aia takast awikasta. Ewa Krotusik.

34.

Kos lääd, Kos lääd, sikkakene?
 Wekkeli, wekkeli, härräkene.

O:is siinno ;; siirakene?

Jahwama ;; härräkene.

5. Kellele jahwad ;; siirakene?

Jarurige ;; härräkene.

Kellele taprid ;; siirakene?

Jorquge ;; härräkene.

Kellele kühid ;; siirakene?

10. Halendege ;; härräkene.

O:is sa säd ;; siirakene?

Wisusara ;; härräkene.

O:is sa säd ;; siirakene?

Ohõodu wiima ;; siirakene.

15. Kas sa matkad ;; siirakene?

Wesitsemanna ;; härräkene.

Kas lats pessa ;; siirakene?

Kull pessi ;; härräkene.

Kuis sa rögid ;; siirakene?

20. Eku meku ;; härräkene. Põue Krotmik.

✓ 35.

üür, siir siirakene,

siir, siir siirakene!

Kas su kulla pessa?

Ohõtsan kuima kuuse otsan.

5. Kas see kuim linn siir?

Ohõtsan mees raagus maha.

Kohes see wanamees iai?

Wanamees kaali iai.

Kohes loma matkile?

10. Siirka päällä pendre alla.

O:is siinna sädle kaawi?

Peni pättet, löizetain.

- pag. 40. Kas pemi pütsaik, löigehain jäi?
 Pitkat mitto maha.
15. Kas eii wikkat jäi?
 Pitkat Karass Kandu.
 Kas eii Kand jäi?
 Kand Karass Kiwvi.
20. Kas eii Kiwi jäi?
 Kiwi wiirdis merde.
 Kas eii meri jäi?
 Must härg jäi ää.
 Kas eii must härg jäi?
 Must härg pits lauta.
25. Kas eii laut jäi?
 Laut palli ää.
 Kas eii lauda ase jäi?
 Kikkast Kämma rehiterwe ää.
 Kas eii kikkast Kämma jäiwä?
 Kull murdse ää.
30. Kas eii Kull jäi?
 Kull lennäs taewa.
 Kuis aiõma peepä saria?
 Sildege, tõldege,
 Panaste. pulkege,
 Raudaste ratastoge!
35. Sewa Kootnik.

36.

Cõta urga, waata urga,
 Seeni kui urga uhsitil,
 Kasse witer Ratentil,
 Raha auku valentil!

Sewa Kootnik.

Käläkene wäikakene,
 Okajake madalake,
 Jalake kasateke!
 Ärä sa paju paitt,
 Egä wehki Cepikude!
 Mötliid sääl sōitowetä,
 Wenelisel wehkiwetä,
 Ugalesel u'lluwetä?
 Egä sōda sūn ei sōida,
 Ugallene sūn ei allu,
 Wenelene sūn ei weeri.
 Sōidawe sūn sōsartē latse,
 Käiwä sūn Kälä Kälitē,
 Wehkiwä sūn wehkiē latse.
 Sōda sōidi Riia ala,
 Pēnda telge Liina ala.
 Sääl jääsk jōgi punane,
 Sääl jōck wesi werewe.
 Sääl om sihen siunkala,
 Laja hawwe, lauki o'tsā;
 Jaiswa serwetē mēena,
 Laskuwa lappe lainwēlä,
 Kälitē Kälmän weten.

Eiwa Krotfink.

W 38.

Kon ma iate, sääl ma itki,
 Kon ma nūrgu, sääl nūrete;
 Siina tōigi tekkimesse,
 Siina oja uuldumesse,
 Siina järwe jäädōnnessi
 Siina wace silmä wettä.

Küll sai külä karja juurda,
 Wenemaa ueliate juurda,
 Uome sööarte juurda.

Pewa Krotnik.

39.

Õdag tule, õnne tule,
 Rahwas rammetu magawe:
 Ega äks oma omage,
 Ega kuasa Raskisi —
 Ahina üli ätsinde
 Tüki lühja" sängi sises,
 Rame pälla laurwa pääle.
 Ole kõrasi Kõhastie,
 Pallas lauda lakkastie.
 Kääni suu saina poole,
 Wäti kutikid lugede,
 Wäti kirpe kirja panna:
 Ohitu kutiket loona,
 Ohitu kirju kirja pääle?
 Sada kutiket loona,
 Kümme kirju kirju pääle.

Pewa Krotnik.

40.

Hüire jooei hirta nööclä,
 Tõime tõiste parla mööclä.
 Ahina hüirelta hüisime:
 "Kas sa lääd hüirekene?"
 5. "Ma lääd mõtse puid raganne."
 "Kas see puu pääle ei tule?"
 "Olla tüki puu juure ala!"
 "Siisnä külm ärä külmetä?"
 "Olla tii tilla tulitese."

10. "Siinä kätän kärke nese!"
 "Ollina wäis wäisemelle."
 "Kost sa selle wäiseme saad?"
 "Kooce naise nurnitkusta,
 Kana naise wälkä aasokä!"

pag. 43.

W

41.

Pawa Krotnik:

- Aht me säidi norwa mätsa,
 Päält me päänäpui wäsana.
 Pannu pääle luisa looga,
 Luisa looga, jökwä ohja.
 5. Löötk mul puitte loidopuide,
 Päitse päänäpui wäsana.
 Katsi wäisä, palai päiwä.
 Kuu es kuule kuteuennä,
 Päes es päenu pallohdennä:
 10. "Tõrgu esi neiter ~~kuu~~ weli,
 Tõrgu esi tällastani,
 Tõrgu tälla jökwästani
 Löötkä wella wõttomare,
 Päitsit wella p. ästemare,
 15. Ohju wäi arute mare!"

Pawa Krotnik.

42.

- Sina säälä, mu sääre,
 Sina säälä, mina siinina;
 Sina säälä, siidi rinda,
 Mina wastu, weskä rinda,
 Tõlluke tiinane rinda,
 Tõllukene kõpe rinda.
 Kost mi Kulda Kõtkõ saimie,
 Kulla Kõtkõ, hella ütke?

pag. 44.

Kulla Kõrkkõ Rutsuti,
Hella ätte koigati
Kirikunna Käivve'ennä,
Jaalist wälle tull'ennä.
Jäält mi Kõrkkõ tull'ennä,
Kulla Kõrkkõ, hella ätte.

Teowa Krotuik.

43.

Küll Käisi ma, küll Käisi ma,
Küll Käisi Kirikunna,
Küll lugesi ma raamatut,
Küll sööme täis mul sörmussida.
Ella süitse pääd, ma süitse pääd;
Es hane paisi tähele,
Si saanud mina mehele.

Teowa Krotuik.

44.

- Kohes mi lääme näiu noore?
Kohes mi lääme wastu äädä,
Põlgumi wastu kime ni,
Akgim wastu ämäredä?
5. Mis meil wastu wai tulesi?
Wastu tuli Riia suuri häwä,
Küestelli, nõwwatelli:
"Kohes tii lääti, näiu noore?"
"Eli lää Riiga rikumail,
10. Talna liina tappa maie?"
"Olikes rikud Riia liina,
Wai na lapat Talna liina?"
"Rinnun tapa Riia liina,
Jalun tapa Talna liina,
15. Pälwiu Pältsamaa põrto."

• Riig om suuri soola liina,
Talna suur tabade liina,
Wõndu om wõtinde wedäde!

pag 45.

Ewa Krotnik.

45.

Külänaeme, nämmikene,
Linapõlle linnukene,
Tanupää tassake:
Oks sa heilä mulle ütlanu,
Toona kirtsin sa kõnelnu,
Et sina tulid heiskeleme,
Heiskeleme; wäiskeleme:
Mamu oks wätan mati' jaha,
Käts wai matti' kaara jahu,
Tinnu lital laka tueta,
Wanal hatal haugutueta;
Kuitus lita lakkumai'e,
Wana hata haukumai'e.
Heilä seid sa esik lehmä,
Toona heilä toomik lehmä,
Ohullu seid sa mustik lehmä.
Alla sul kamba weritai,
Iligeme higit-higitame.

Ewa Krotnik.

46.

Kostes tunnus tuule kõrgi,
Kostes näta- nällä kõrgi?
Kõrgi tunnus kõinakuusta,
Ule aiä astengusta.
Püku saiswa neil peona,
Warre hammaste wahela.
Suurus neil suwisa miki-pääle,

pag. 46.

Kõtkas konderi raiua pääle,
Wana neie puika wasse pääle.

Eura Krotnik.

47.

Kunas neie möhe mõtsast tulewe,
Paisi puida raiumestä!
Härjõ aawatse ihena,
Mihe mürgitse peräna,
Kegi peräm pecläjäne.
Härjõ orjalta küarisi:
"Kunas neie puika tulewe,
Kalli aja astancessä?
Sis saas saawe saissamait,
Tke atea hingamait!"

Eura Krotnik.

48.

Lätsi Mikale tulid ätsma.
Mikka peni pääle tullij
Joosi Mikka riida atsa,
Kaie Mikka aknest sisse.
Mhis sääl Mikka fettännessä?
Jusi suruai tempji,
Karu Käste keilä,
Hänes lägiat lusiitit,
Pöder pand lipalapa tarostot.

Eura Tirotnik.

49.

Jõgmias lualu lualis Krotnik' läiscl Korral
nr. 37. wahjätükko. Kõtte wõlset sünnit la
ka ennemini fätk. Kõhto, kui lo seal seisaaw
toinepoal, mis ennem ier laul wäis alla.

Äärmä, lehti näia uure,

Päämi lehtis lepi Rude,
 Kulda leuda kuusi Rude!
 Kelles muura lepi lehe,
 Käs mi aaki auna ossa?
 Oles weli makkamennä,
 Onupoiga uodieunnä:
 Wällä wäs wihalehesse,
 Wällä kannas kaseladwa
 Oma welle magade,
 Onupojale pikerdeale.

Ennemina makk. kiwi manna,

Kiwi manna, kannu manna.
 Kiwi ei Riisu, Kand ei Raku,
 Kiwi ei Riisu kindelida,
 Kand ei Rakka kaalusoda;
 Pais ei jätä puutamete,
 Torme noori noppimede.
 Näsi Rene, noore Rene:
 Siidu Riime siidi noori,
 Pane Riime jolle paela!
 Kiime wellel Kurja Ruidse,
 Kus nei Kurja Kulli Ruidse:
 Pillse jälle pillapolla!

Peus & Kroatnik.

50.

Püts oli puperlillikene,
 Witt oli wiina kruusikene:
 Püts femä liina leestemata, (Cöörtoonna)
 Kälavanda kassetonnä:
 Wiis oli niidu tal ihena,
 Kuus oli kure kuuwakiata,
 Säites säre soomussioita.

Läts ta liina lipsehtennä,
 Tuli wällä wälgsähtennä,
 Päisi peään palledennä,
 Ilma wõtä, wammussida,
 Kübäside, kindside,
 Liina saktea lehkeliwä,
 Poodisaksa fuhtkeliwä:

"Ohis küll näidu sii sis olli?
 Wat, kas witt küll säigi olli,
 Heo wüo lüpu liina päältä,
 Korstne kodade päältä,
 Tornitua kooja päältä!"

Ewa Kratus'k.

5/.

"Laina patta langutkennä,
 Müll. Kuisukeste Riitä,
 Ohu wite aruwuttele,
 Kuirwa kala kupa teele?"

"Kas sa talle paa pannid,
 Ohis ma sulle heitlä auni,
 Heitlä auni, toona kiinkae?"

"Panni paa riidale,
 Riidale ja rapile.

Jaks säite saanige,
 Olla mees naanige,
 Kiltu kirja korwige.

Olli pitk piidse warofi,
 Olli rohkorrassa warofi:

Pesse paa pinnale,
 Läkke paa lõmale:

Pada mõtsa paugaten,
 Wits mõtsa winaten,

Ülemme mürahten!"
 "Langu maesse, linnu maesse:
 Mis te ollid hooleta,
 Raasikese rammetu?
 Miina pada wiina Kellersi,
 Jaatan saia Rammesi!"
 "Siinmä külän ää Kälmeti,
 Siinmä hall ää hallati!"
 "Toonu täki meie nätä,
 Jaa kõwa mi kõneldi,
 Jaa witsa mi wiliati!"

Peewä Krotusik.

52

Uulu härrä üteli mulle:
 Siinmä jääl sild omi Katsaki,
 Lõdja aasan jallu luud —
 Meie eläme nii kui nukri,
 Ninda kui neie särge nukri:
 Siie waja silda teitä,
 Heitä hella purdelida;
 Siinmä upus musta ruuna,
 Hallikude hallimära.

Peewä Krotusik.

53.

Kuuli ma Kurun Kolina,
 Kuuli ma nurgan norine.
 Mõtli wõidu tethännessä,
 Kõõrta Koliku Cöödiwexä:
 Weli söki sötsiKestä:
 Sötsi söme söidi halli,
 Sötsi wärba wai wabisi.

Peewä Krotusik.

Wiibasi, mina wiibasi,
 Wiibasi wile ajame,
 Paju joilli puhkumale,
 Seeni näidise jaeta,
 Talu tütar teasuta.
 Kulle jäänu musta näis,
 Musta näis, mutli huuke.
 Wäti mina seelbi seinä hüältä,
 Wäti mina nuuti nurga päältä,
 Oksa oja tuusti kosta,
 Kaie kohreka kiwida.
 Wiisi sis näiu oja weerde,
 Kanmi Kaju Kalda'ele,
 Kõseri sis näiu puhtaella,
 Wäälse näiu walgesse.
 Jais naene mi kui muile,
 Jais tüdruk kui Kigile.
 Ohinu naesel esole kotta,
 Wäti wana hainakoti;
 Ohinu naesel esole silmi,
 Wäti wana sit'a silmä:
 Jais naeno kui muile,
 Jais tüdruk kui Kigile.

Eewa Krotmi 10.

Kuule kun meie kuulutejo,
 Näts kun minu nääqutejo!
 Esi tenä suwel euitson ollu,
 Tulwe te tare pühiseen.
 Aaste ahyn perän euisnu!
 Esi lai massa muada mukda,

pag. 52.

Uuni kuu ämmä melinossä.
Kelli ma esä koduna,
Elli kuu emä koduna:
Imä minnu kōigas kelli kuu;
Esä hella tūter'essa,
Omu pere munasorassa!

Eewa Krotnik.

57.

Ääsi kodu, teije kuuja:
Tässi kassu kammorihe,
Pöni kii mä kellerihe.
Täi ää aja nessä,
Emä ää aja nessä.
Tässi ukka aauri kude,
Vääl lei lehepi lli kēstā,
Mänapuušta wiina lēkēst,
Lei minna luusta lūtusaawe.
Esä kodust pēpā tullī,
Weli kodust pēpā tullī:
"Tale kodu ääsi kēne,
Vul am kodun Ruuwe Kosja,
Ruuwe Kosja, wiie wiina!"
"Kurat joogu Ruuwe Kosja,
Khorat wätku wiie wiina!
Ei saa minust ni nejet,
Pääst, emäst pane jētā,
Wellest wiina juodajētā,
Sōsariest ei kōnelejet!"

Eewa Krotnik.

58. Wadta nr. 33. lēpā!

Kassa haugi: Kosja, Kosja!
Pöni haugi: keiu, keiu!

Koost mii Keskja sia tulew?
Ule wii witsi'ruata,
Oia takast aaw'ruata.
Kostes tunnus kesi'lene?
Kinde'iata kosi'lene,
E'ime'iata asja'lene!

pag 53.

Eewa Krotm'N.

59.

Jugu mi'nnu saagutelli,
Wösa mi'nnu wöösistelli;
Ole ei tuppä suus ma tulla,
Suus tulla, wösal wätta. —
Kas mu hilla no eläde,
Kas mu tillu tota töödä,
Kas mu wes'ru' wätta wiertä.
Oka tee tua tuule pääle,
Sanna tee alatai pääle —
Sis ole tippa suus ma tulla,
Suus tulla, wösal wätta.

Eewa Krotm'N.

60.

Näiu kiidsuk, näiu piidsuk,
Kiidsuk kiinne wätta'unnä.
Sais manu, wött magade,
Sais külgi, wött küside,
Sais juurde, jütta uada;
~~Wä'le'kellä~~ wellikene?
Oks sul ju'koin puisti'ais,
Kaltzun woi sul kahisi,
Wärdle alta wänäk püädä?
Katski lei ta kaldsu kahlas,
Pille purus pü'isi puela. —

Eewa Krotm'N.

Leiwä lalli miina Carli,
 Rokka kōtu miinanu kōneli,
 Ruusi kōrg tuli Kosjulle!
 Kammar Karguti hobesta,
 Siä nakka sōidi keeltä.
 Weli, hella wellekene;
 Ole'i sei sinu hobene,
 Seo tōise mēhe hobene,
 Tōise iwäl nelläkōdu,
 Tōise kaarul kaswatsedu.
 Weli, hella wellekene,
 Orit om sinu hobene,
 Sitt om sille sōiduruuna.

Siwa Krotuik.

64.

Hillä peä minä etäme,
 Tassa peä tarre minime,
 Hillu liubli liiguteme,
 Kulda rōngast rōgisteme:
 Meesi wirwendes ihena,
 Jōori mustendes pōrāna.

Siwa Krotuik.

65.

Perenaine, perupätti,
 Tati ratta rummutkene,
 Jōi ta sisse sirgektä,
 Warju kaudu walgetä.
 Aind ta mulle hagamista,
 Murde musta koorikutta;
 Siiski silmä mul estauli,
 Iluule pēhän kui ubine.
 Jōi ta sisse sirgektä,

Maryn Rauda walge'tä,
 siiski tal silmä siin'tä,
 Huule Kolga tal Kopiteta.
 Oh mu oma emäkestä,
 Ohis sei marja mem mekretä!
 Täs wa kuulid tulewet,
 Väane taks lauluwet,
 Poonu wastu wassa lünda,
 Tana meide tanga putru!
 Pane piimä keesimäie,
 Väse lehmä liiki mäie,
 Sis mu k'usku kostu nessä,
 Vägi päike lakku nessä.
 Kus om waluis wäike jööki,
 Astuwatolu lehmä haina?
 Kus ei ole waluis wäike jööki,
 Astuwatolu lehmä haina:
 Ma aja lehmä kopsikude,
 Tärgjä hää haina pääle.
 Täs sa'i unna haput leibä,
 Pane pääle paksupiimä:
 Ma löö lehmä leppä wastu,
 Tärgjä hädü puuda wastu,
 Tiitsi pessä kiwuri wasta,
 Vämba tallo taowa wasta.

Teine Kirjotus

66.

Ohis mi heitsei na ehimi,
 Wai mi heitsei wahimi!
 Sunda si määdä hobest:
 K'ana mēcā, mähtli julga,
 Ho ruuna, tälpi händä;

Niigi oli kuru komistamis,
 Ratasmaale langemise.
 Wättku heitei, wättku jraissi!
 Wättku manna maatamist,
 Särgi siilu säädämistä,
 Kaska siilu kättomistä!
 Paigu kätt ta, paigu jätt to:
 Jätt ta külle külmemas,
 Jala kalla jakumais,
 Kuumär wet oli külle ullu,
 Väitse wassa sällä alla!

Eewe Kroatnik.

67.

Ohaha härgä hälli päältä,
 Tuhakati tulumestä,
 Wiina waadi weirimestä!
 Ohalää hämileyä hällimais,
 Ohalää küses küllumais.
 Känd ta nö suuse näiu,
 Paalitse palkeu näiu,
 Rahalitse rasee näiu:
 Hanna ei katto Kanna kura,
 Wiita wiha lehestä!
 Keli, hella wellitene:
 Ärä wisate wihaate,
 Ärä täugate töeste!
 Jokus küllus kükutama,
 Wai na marka maha sattu:
 Hes si külluse kogusse,
 Wai na marga woti maasta?

Eewe Kroatnik.

68.

Käi Riige Käikimete,
 Õllu hälli üdka mete
 Noorte meest narme nraile,
 Väidiste marane mäele!
 Kaduqi esä Kanepi,
 Lõpku welle lõhnus niõtsa,
 Kost om letta Keou Keidale,
 Keou Keidale, Kale Kalala!
 Wiis oli willi mul jelonä,
 Kuus oli Kupla paiõennä,
 Wiil mass wiisi witsaluta,
 Kubel Kuusi Kullaketu.

Ewa Krotusiti.

69.

Ärä lääwä hälli jühä,
 Itte tule Keitajärga,
 Pääle tüki töö ärga,
 Tule tuki Kosjamine,
 Küti toi hüwa Kübäre,
 Matu maani sürgikese.
 Mis mina näie kõrgeestä?
 Kalm ali meestä mee pääle.

Ewa Krotusiti.

w 70.

Alane mikku, alane!
 Nutku esä ärä Koolu,
 Nutku emä ärä Koolu,
 Nutku wiisi wellekestä,
 Kuusi Kullustä sõsaret,
 Neli na'llustä nadudu!
 Ülene nutku, ülene!

Esä jö eläse,
 Nukku emä jö eläse,
 10. Nukku wüsi wellekesta,
 Nukku kuusi sösarata,
 Neli nallasta nadada.

Kae nukku kateipäic!

Kohes sii laia (lasiut) lastanes,
 11. Kohes sii wärrä päänetiz?

Allt me söidi hälla liina,
 Päält nii keiseri kiriku:
 Ilire pitsoka mul piona,
 Kana köörat kaingka ennä,

21. Ansi lauki alla hõlma:

Tule koda nukukene!

Esä jö eläse,

Nukku emä jö eläse,

Nukku wüsi wellekesta,

25. Nukku kuusi kullasta söwarot,

Nukku neli nallasta nadada!

Pawa Krotuik.

71.

Weli, helkä wellekene!

Ää ma näie seegi jäwä,

Kuisina petid mäidissida

Külü alla kükökuli,

Atia alla roomakuli,

Jukka suun, Kalsa Koolan,

Amme hammasse wahel —

Egäs näe Hiiige näie,

Egäs kuule Hiiige kora!

Pawa Krotuik.

Näli, hellä wellekene,
 Seeni oled uhke, seeni õhke,
 Seeni suur, seeni saari,
 Seeni kui näene näidämede,
 Kulla kaala kaalu mide,
 Alla sul piidsa peidissennä,
 Häljäkara katussennä.

Kuisai näene näidätus,
 Tiinarinda tingitus,
 Sis om Keids Kübare päääl,
 Kammits Kautka weere päääl.
 Wätat kara katusestä,
 Wätat pessä piitsalani,
 Wätat ropsi roasalani,
 Kärtli kämmelde nõale.
 Walgmeis wali rusika,
 Kenämies kämmel kõreda—
 Ollis ali must, meli tarka.

Teine Kroatnik.

W

Esi mina iste, hellä, söna,
 Kari seie, kallie, söna;
 Wiskai kullatud kumida,
 Wiskai karratud kadsada.
 5. Kohes sei kuni kukkunnessä,
 Kohes sei kadsa kargelie?
 Kuni kaewa kukkunnessä,
 Kadsa kalmu kargelie;
 Katski lei ta kalmu kaase.
 10. n. Emäkene, cunckene,
 Täuse ütles, föote,

Tule ilma sa eläme,
 Tääle ilma pääd pidäme!
 Tule wakka valmistemo,
 15 Tule kiristu kirjuteme!"
 "Kes om sedä eme nännu,
 Enne nännu, muiste kuulu,
 Et om kuolijas Roduna,
 Pisti rästi päästä'ennä,
 20. Koo'ya Kaala Katassen nä?"

Ewa Krotnik.

74.

Missä laulad lampi läuga,
 Kõigutad tuule kõn'ra?
 Suu sul suta sita mulku,
 Keel sul kiriku usse,
 Hammas sul wiru väräti,
 Kõna naeste nõglatõssi!

Ewa Krotnik.

75.

Emäkene, ennekene,
 Wõta mulle naene nõori,
 Tõmba mulle tõine pööli!
 Kui sai wõta naista nõorta,
 Ega'i tõmba tõista pöõlta:
 Mina sugeme soessa,
 Nõõla mõtsa murdi'assa.
 Emäkene, ennekene,
 Vei mul tillu püssikene,
 Püssil peene rawakene!
 Ma lään püüwä püüwekese,
 Tapa talwiksingukese!
 "Et sai püüwä püüwekese,

pag 62.

Jaha talwit sirgu keei;
Jina puuwad näidissida,
Kaamid talu tütesida."

Èwa Kiratnik.

76.

Ohs te hulla Holstre paasi:
Wiinu mää männikusee,
Yätnu warsa waeses latses!
Mäs te süne a'tselede,
A'tselede, s'ito lede,
A'sjande hobesid ajate?
Ole ci sän na tete omma,
Kaswa süinna tete kaasa.
Tete oma Asti'ennä,
Tete kaasa Karist'ennä.
"Jaa ci manu matkame,
Körwale ei kōncleme,
Juu juurde aama juttu."
"Tuuli manna sul maaku,
"Tuuli sul körwal kōnclga,
Tuul sul armu ajagu!"

Èwa Kiratnik.

77.

Keä mul laulu laitanesee,
Hääli ää pälganesse:
Töbi tal tulgu, töene minga,
Töbi tulgu uodi'ennä!
Keä minu laulu k'ittänessö,
Hääle hüäs ütclie:
Terwis tulgu, töene minga,
Terwis tulgu uodi'ennä!

Èwa Kiratnik.

78.

Külle's ämmä niidi is'ke,
 Kuidi kätte kulle rätli,
 Nadu kōrit'e (kōreit, eelikk) kōrusti!
 Eusa Krotu'ik.

79.

Sit om lännu sirgu j'älle,
 Läbi paja pardi j'älle,
 Läbi aia (tune) j'älle,
 Läbi wee Wiiu j'älle,
 Läbi röö Ruude j'älle!
 Eusa Krotu'ik.

80.

Ei ma's tää, enne elli,
 Manni maali tõuste'ennä,
 Et must saie sakra saatja,
 Kängilistä käsijalle,
 Et sai esänd mu esäse,
 Et sai emänd mu emässe,
 Keitai mu nimisösare,
 Noore härrä nellä welle!
 Eusa Krotu'ik.

81.

Emändite, isändite,
 Täene teisem kammereina,
 Ute mötte neil mälumbil:
 "Lääme härgä tappemais!"
 "Härg wött keelile kõnchle:
 "Ärä minnu ärä tupa!"
 "Maq tee talwel sõnnikkate!"
 Emändite, esänditā,
 Täene teisem kammereinna,

10. Ütte mõtte neil mõlembil:

"Läämi hobest tappemise!"

Kõhu wõt keelile kõneldi:

"Arä minnu arä tapa,

Ma künna suwel suure jõllu,

15. Talwel tei ma sünnipäta!"

Emändita, esändita,

Täene teise kammersinna,

Ütte mõtte neil mõlembil:

"Läämi talle tappemise!"

20. Tall wõtt keelile kõneldi:

"Arä minnu arä tapa!

Talwel too katsu talle kesta,

Suwel auna suure willa!"

Eewe Krotnik.

32.

Jedä'i tää, egä'i mäista,
Moi küll poiss mind armitseb?

Päki minul musta silmä,

Egä'i musta silmä kolmu.

Ma ole priid ja peenikeel,

Ma ole lüst ja röömuline.

Tule poiss ja wõta minda,

Tule kausa, katsu minda!

Ma ole keege kuisiie lindu,

Ma ole mokus, kuisiie maasik!

Eewe Krotnik.

33.

Waata, waata, wandeppaissi,

Heidä silmi sind paissi:

Kas om mu konda koke käiwä,

Kas om händä näste ääri!

Tulli puuka, lei's loota,
Tina loota lei tilledille.

Eeva Krotnik.

St.

Weeri, weeri päewäkene,
Weeri päewä wettä möödä!
Lase mõtsa latwu möödä!
Moi ma anna weerjalle,
Wai ma Kingi söörjalle?
Jõtsi Kingi söörjalle.
Weeri muidu päewäkene!
Ei mai tõi welle anda:
Jääs mu nurme Ründemada -
Weeris muidu päewäkene!
Ei mai tõi tõi sötsi anda:
Jääs mu nurme hõimimada,
Müdu jääse nütemada.
Weeris muidu päewäkene!
Kuke anna weerjalle,
Jõle Kingi söörjalle.
Ei mai tõi kullie anda;
Weeris muidu päewäkene!
Ei mai tõi kanna anda;
Kull läts kulla õre pääle,
Kana läts wastli warwa pääle.
Kull läts kulla Kingi maili,
Kana läts wasti k'akumaili,
Weeris muidu päewäkene!
Weeri muidu, sööri muidu!
Wõõ minna anna weerjalle,
Jõle Kingi söörjalle.

Eeva Krotnik.

85.

Wõi, wõi wõeras mõtsa,
 Wõi puida, wõi maida!
 Tanne'i puida, tunne'i maida,
 Tammeli tule aset,
 Kõn ma heild heite'i n'olli,
 Kõn ma wõti wõidu leiba,
 Kõn ma kakassi kalada.
 Mis mul maha jäänessä,
 Jäänessä, jätta nessesä?
 Maha mul jäie jääne wäitei,
 Kalaluisist jäi karbi kene,
 Põdraluisist jäi põõna kene,
 Siika sarwest tei sagare.

Eewa Kõrtniit.

86.

Yärgmine ei ole enam puhas muistne wõra, ei
 mõtte ega keegi poolset: puudute inwasiõna, wõpo,
 liikron ja alliterationiõna, ja on jama lüestega sogetid.

Sirtt laule akna pääl,
 Keitei isti wõli puoi.
 Ooda, ooda, peigmies tule!
 Las tal tulla, mul om aig,
 Ohiu süda rõõmu täis,
 Kui sel linnul oksa maal.
 Wõõrast kaurus oadeti,
 Nüüd om siia saonu jö.
 E'a oled neitsi olmu jö
 Ja puhtan jätwen elänu.
 Ja oled lilli sarnane,
 Ja õitseid nii kui häälmette.
 Ja ahillu astud sa - ja tooani awitaga sö!

Eewa Kõrtniit.

Hind 15 kop.

A
30359
11

75803

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00405257 9